

Solidarizarea scriitorilor în istoria orală

În Scînteia de ieri am publicat scrisoarea semnată la începutul lunii aprilie 1989 de șapte scriitori români, în semn de solidarizare cu Mircea Dinescu. Poetul fusese exclus din redacția României Literare și pus sub domiciliu forțat după interviu publicat în ziarul Liberation (interviu reprodus în numărul 120 din Lupta, publicație a emigrației române de la Paris).

Din informațiile difuzate de Radio Europa Liberă și presa românească din emigrație, precum și din zvonurile vremii, românii au aflat că la 9 aprilie lui D.R. Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, i-a fost transmisă o scrisoare semnată de Geo Bogza, Ștefan Augustin Doinaș, Octavian Paler, Dan Hăulică, Mihael Șora, Al. Paleologu și Andrei Pleșu prin care se regretau scoaterea lui Mircea Dinescu din redacția României Literare și lăsarea lui fără serviciu. S-a mai aflat și că semnatarii li s-a interzis dreptul la semnătură.

D.R. Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor, flancat de Alexandru Paleologu și Eugen Jbebeleanu, susține că nu a primit nici o scrisoare. Până acum, arhivele îi dau dreptate

Expeditori și destinatar

Am încercat după 20 de ani să aflăm adevărul despre modul în care a fost concepută și trimisă scrisoarea. Intenția s-a dovedit mai greu de dus la capăt decât am fi crezut. Din nefericire, Octavian Paler, Geo Bogza, Ștefan Augustin Doinaș și Alexandru Paleologu nu mai sunt printre noi.

Contactat în legătură cu acel eveniment, scriitorul D.R. Popescu, fost președinte al Uniunii Scriitorilor în 1989, ne-a declarat că n-a primit nici o scrisoare. Că, dacă aceasta ar exista, ar trebui să o găsim înregistrată și în arhiva CC al PCR. Sau măcar în arhiva Uniunii Scriitorilor. După știința noastră, în arhivele CC al PCR nu a găsit-o încă nimeni. Iar despre arhivele Uniunii Scriitorilor s-a spus că - după ce

scăpaseră de „teroriști” - ...au ars! Răspunsul dlui Mihael Șora l-am publicat în Scînteia de ieri.

Cu amabilitate, dl Andrei Pleșu s-a scuzat din motive de sănătate.

Dl Dan Hăulică nu ne-a refuzat, dar... (încă) nu ne-a răspuns. Datorăm domniei sale cunoștința cu pictorița Silvia Radu, care a reamintit amintirile publicate în numărul de ieri despre vernisajului expoziției sale la Sala Dalles (prilej al reunitrii unor semnatari). Prin ce mijloc i-a fost transmisă lui D.R. Popescu scrisoarea - poștă, curier special ori înmănată direct... nu am aflat. Conținutul ei, publicat în Scînteia de ieri - a fost reprodus din ziarul Lupta. O reproducere, la rândul-i, după Radio Europa Liberă.

Poetul și uniunea

Cum se face că solidarizarea breslei cu poetul ostracizat a fost atât de restrânsă, deși momentul a rămas în istoria culturii anului 1989 (și în cea imediat următoare) ca unul de vârf? Intrebarea s-a vrut a fi o altă pistă de investigație a unui eveniment sărac în surse documentare. Am contactat în acest sens alte personalități ale lumii literare. Mesajul nostru trimis prin poșta electronică la Paris, pe adresa reprezentantului român la UNESCO, academicianul Nicolae Manolescu, n-a primit încă răspuns. Academicianul Eugen Simion ne-a declarat telefonic de la Paris: „Au ales să facă în secret acest

lucru. Eu am aflat de la Europa Liberă. Era o scrisoare adresată președintelui Uniunii Scriitorilor, D.R. Popescu. A fost un gest important, dar trebuie să amintim și de inițiativa unui grup din care au făcut parte Lucian Raicu (aflat în azil politic din 1987 la Paris - n.r.), Mircea Zăciu, Gabriel Dimisianu, care a contribuit lună de lună financiar la susținerea lui Mircea Dinescu. Poate nu a fost un gest la fel de spectaculos, dar așa ne-am exprimat noi solidaritatea. Îi trimiteam bani prin socrul său. Gestul lui Mircea Dinescu a fost remarcabil, curajos și trebuie apreciat ca atare.

(Continuare în pag. a III-a)

BIOGRAFII NEROMANTATE ALE SEMNATARILOR „SCRISORII CELOR ȘAPTE”

Se spune că cine stăpânește trecutul deține cheia potrivită pentru lacătele prezentului. Istoria partidului comunist s-a scris și s-a rescris de nenumărate ori, după interesele de moment ale conducătorilor lui. Zi-cerea s-a dovedit valabilă și în cazul personalităților culturii naționale și chiar al oamenilor de rând.

Biografiile reprezentanților elitei politice, culturale ori științifice suferă permanente ajustări. Într-un anumit timp, unele episoade sunt trecute sub tăcere, despre altele se face vorbire multă. Funcție de conjunctură și de interesele momen-

tane ale protagoniștilor. Dacă în anii '50 nu „dădea bine” să spui că știi limbi străine din familie sau că părinții au deținut întinse proprietăți, după 1990 n-avea rost să mai amintești că ai fost membru al partidului comunist, poate chiar că ai avut vreo funcție de stat ori de partid. Sau că, deși erai „scriitor interzis”, îți se publicau totuși cărți, în chiar anii când se spunea că nu ai dreptul de semnătură.

Semnatarii „scrisorii celor șapte” - cum s-a numit după un timp epistola de susținere a poetului Mircea Dinescu trimisă lui D.R. Popescu,

președintele Uniunii Scriitorilor - sunt cu toții autori și posesori unor biografii fabuloase. Faptele de viață („marfa clientului”) sunt atât de bogate, încât un romancier mediu ar avea temă de capodoperă!

Fascinant pare a fi nu ce se spune, nici ce se „uită”, ci succesiunea, coborârile și sușirile vieților celor șapte semnatari. Le prezentăm, pe scurt, în cele ce urmează așa cum au fost ele înfățișate în diverse dicționare, prefețe și biografii literare.

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL ZILEI

S-a dat startul la raportarea succesorilor în întâmpinarea „Zilei muncii”. În agricultură, „maratonul” în sămânțării de primăvară a fost declarat încheiat. Printre mineri au coborât scriitorii. Convoierii de înalt nivel româno-albaneze la Tirana.

Recorduri pentru 1 Mai

Încă din prima parte a lunii aprilie, toate ziarele aveau rubrici speciale succesorilor dedicate sărbătorii „oamenilor muncii”. „În întâmpinarea zilei de 1 Mai”, între-

prinderea de Mașini Grele București a livrat la export, în avans, peste 300 tone de utilaje. La Întreprinderea „23 august” s-a finalizat modernizarea liniei doi de tunare care avea să producă suplimentar 250 tone de piese pentru locomotive. Nici morăritul și panificația Capitalei nu erau mai prejos: de la începutul lunii fuseseră date în folosință un complex modern în Băneasa și o fabrică de pâine în Vitan. Iar „sănătatea” se mândrea cu „o nouă și modernă policlinică multifuncțională dotată cu aparatură medicală românească” în zona Rahova.

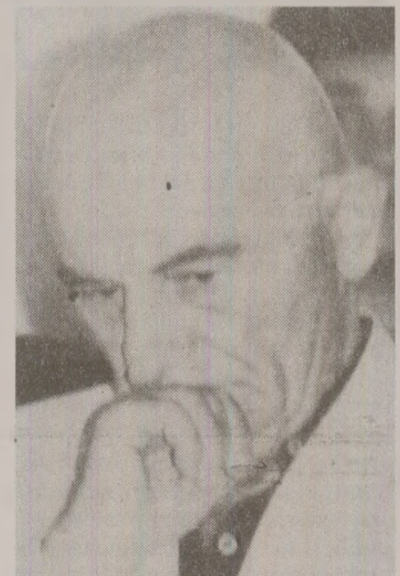
Mulțumiri de semănători

S-a încheiat oficial campania însămânțării de primăvară. „Puternic mobilizați de indicațiile și îndemnul secretarului general, mecanicilor, țărani cooperatori, toți oamenii muncii de pe ogoare, acționând cu responsabilitate, în spirit de ordine și disciplină, au efectuat lucrările în condiții de calitate superioară, în perioada optimă specifică acestei primăveri”, anunță Scînteia.

(Continuare în pag. a II-a)

SCRITORII ȘI PUTEREA

PROLOG LA PROTESTE

Octavian Paler a fost inițiatorul unei scrisori contestatatoare în 1988

Datorăm domnului Gabriel Dimisianu documentul ce urmează. În noiembrie 1988, în bucătăria soților Gabriel și Georgeta Dimisianu, Octavian Paler a citit textul următor, de față fiind și Nicolae Manolescu. Intenția era - explică domnul Gabriel Dimisianu - „să fie citit și de ceilalți participanți la întâlnirea anterioară de la Mircea Dinescu (Pleșu, Liiceanu, Iorgulescu, A.O. Munteanu, Paleologu, Deșliu), în ideea semnării lui de către toți. Era o variantă mai calmă în formulări la ce propusese M. Dinescu, un pamflet plin de violență de limbaj. Alarmarea „organelor” îndată după întâlnirea «clandestină» de la Dinescu a făcut imposibilă adoptarea proiectului de mai sus, rămas necunoscut”.

În calitatea noastră de scriitori, singura pe care ne-o revendicăm, ne preocupă tot ce-i preocupă pe compatrioții noștri și nu ne e indiferent nimic din ceea ce poate determina, într-un sens pozitiv sau negativ, destinele culturii românești ale poporului din care facem parte. Ne iubim țara, suntem implicați cu sufletul, cu truda și cu idealurile noastre în soarta ei, iar aceasta ne obligă să privim problemele generale ale societății noastre ca pe o cauză personală și să le judecăm ca atare.

Din păcate, din pricina suspendării sine die a oricărei activități statutare Uniunea Scriitorilor, nu mai dispunem de nici un cadru legal unde să

ne spunem cuvântul, așa cum ne dictează conștiințele noastre, în chestiuni pe care le considerăm de maximă importanță și de vitală urgență pentru cultura română și pentru noi toți. De aceea, cum nu vrem să practicăm evaziunea de la întrebările dramatice pe care ni le pune viața, ne vedem nevoiți să dăm glas îngrijorărilor noastre într-o confesiune comună. O facem animați de răspunderea intelectuală și civică de care nu ne poate exonera nimeni, încredințați că nici o pasivitate, nici

o nepăsare nu mai pot fi azi inocente și dornici să contribuim la remedierea unor fenomene negative ce riscă, prin gravitatea și proporțiile lor, să aducă intereselor naționale și culturii române prejudicii cu consecințe incalculabile și impredictibile.

În timp ce spiritul critic a fost din ce în ce mai mult anihilat și s-a instaurat un stil triumfalist de prezentare a realității, societatea românească traversează, după părerea noastră, o criză morală complexă și paralizantă, extrem de primejdioasă, ea amenințând să degradeze sau chiar să distrugă valori etice de bază ale ființei și identității noastre naționale. Proliferează, pe de o parte, descurajarea, resemnarea, sentimentul de insecuritate, iar, pe de alta, arbitrarul birocratic, corupția și carierismul mărunț, orb și servil. Se înmulțesc abuzurile și ilegalitățile, se adâncesc neîncrederea în legi, în societate, în dreptul la opinie, se exacerbează instinctul de supraviețuire personală, indiferent la ce se întâmplă celorlalți, ceea ce macină și imbolnăvește grav morala publică. În leul profesionalismului și competenței sunt incurajate amatorismul, diletanțismul și activismul steril. În locul responsabilității autentice, executarea mecanică a unor dispoziții care, adesea, ignoră sau desfid legile. Adevărul e tot mai mult manipulat în funcție de circumstanțe.

(Continuare în pag. a III-a)

CALENDAR

10 aprilie (luni)
Soarele a răsărit la 6:41, a apus la 19:54
Luna a răsărit la 8:59, a apus la 0:44
Sărbătoare creștină:
Sfinții Mucenicii Terentie, Pompie, African și Maxim; Sfantul Mucenic Dima

S-a întâmplat la 10 aprilie 1989

● La Bogota au început lucrările plenare naționale a coaliției de stânga „Uniunea Patriotică”, a treia forță politică din Columbia - informa Prensă Latină. Delegații au dezbătut probleme privind participarea coaliției la următoarele alegeri generale, care au avut loc în 1990.
Ramona VINTILĂ

60 de literați români din exil, în apărarea lui Dan Deșliu și Mircea Dinescu

Într-o emisiune a Europei Libere s-a anunțat că la data de 10 aprilie 60 de scriitori români din exil au semnat o declarație de solidaritate cu Mircea Dinescu și Dan Deșliu. În corpul acesteia, se protesta față de persecuțiile la care Mircea Dinescu, Dan Deșliu, Dan Petrescu, Liviu Cangeopol, Andrei Pleșu, Aurel Dragoș Munteanu și Ana Blandiana erau supuși. Printre semnatari s-au numărat critici, traducători și ziariști: Wolf Alchelburg, Sorin Alexandrescu, Dan Alexe, Ioana Andreescu, Leonid M. Arcade,

Nicolae Balotă, Daniel Boc, Andrei Brezianu, Nina Cassian, Teodor Cazaban, Matei Călinescu, Pavel Chihaia, Andrei Codrescu, Ilie Constantin, Antonia Constantinescu, Dan Cristea, Șerban Cristovici, Dan Culcer, Ioan Petru Culianu, Virgil Duda, Roxana Eminescu, Constantin Eretescu, Dinu Flămând, Helmut Fraundorfer, Victor Frunză, Sanda Goloșan, Paul Goma, Vintilă Horia, Mircea Hurezeanu, Virgil Ierunca, Marie-France Ionesco, Gelu Ionescu, Rodica Iulian, Adina Keneres, Miron

Kiropol, Sonia Larian, Monica Lovinescu, Damian Necula, Bujor Nedelcovici, Ion Negoitescu, Virgil Nemoianu, Oana Orlea, Alexandru Papiilian, Alain Paruit, Radu Portocală, Mihael Pupăzan, Lucian Raicu, Petru Roșoșan, Horia Stamatu, Victor Stoichită, Sanda Stoilojan, Mariang Șora, Marin Tarangul, Alexandru Târziu, William Totok, Dorin Tudoran, Andrei Ujici, Mihael Ursachi, Ion Vianu, Richard Wagner, Emilia Mailat, Cella Minart, Vasile Mănuceanu, Herta Muller.

(Continuare în pag. a III-a)

Agenda Elenei Ceaușescu

O zi neobișnuită după plinul filei corespunzătoare din agenda. Primul solicitat la Cabinetul 2 a fost Silviu Curticeanu. Șeful Căminului CC al PCR fusese, probabil, chemat mai întâi la Cabinetul 1. Căci după cum a relatat Curticeanu în volumul memorialistic „Mărturia unei generații trăite” (Albatros, 2000), Nicolae Ceaușescu sosea înaintea soției. „Venea la birou însoțit de patru peder în jurul orei nouă”, scrie Curticeanu referindu-se la secretarul general; urca întotdeauna pe scări și niciodată cu liftul, în ultimul timp urca scările agale, cu o anumită greutate. «Corbu» intra primul în birou; îl urma stăpânușul și, mult mai târziu, așteptată de amândoi, «Charon»; invariabil, dimineața ori după-masă, împreună cu cei trei, treceau și eu pragul biroului. În ultima vreme, soția Ceaușescu nu mai veneau și nu mai plecau de la lucru împreună. Colonelul (r) Adrian Eugen Cristea, fostul șef al gării lor, punea acest comportament pe seama fricii unui atentat care ar fi lăsat țara fără nici un conducător.

Începând ziua de lucru cu citirea datelor operative, Nicolae Ceaușescu îi cerea lui Silviu Curticeanu să cheme pe vreun responsabil de „neimpliniri”. Urmărirea agenda Elenei Ceaușescu, ajungi să te te întrebă cum se îm-

părțise șeful Căminului CC al PCR între cei doi? Luni, 10 aprilie 1989, spre exemplu, Silviu Curticeanu a fost chemat la Cabinetul 2 de șase ori. Dimineața - la prima oră (9:38-9:45) și înaintea plecării Tovarășei la masa de amiază (12:30-12:35). Cu el și-a început Elena Ceaușescu și după-amiază (15:05-15:15). L-a chemat apoi după fiecare rundă de convorbiri cu apropiații ei, colaboratorii” Emil Bobu, Ion Ursu și Constantin Radu.

Neobișnuită pare a fi încheierea la ora 18:32 și prin aceea că Elena Ceaușescu nu pare a fi rămas fără interlocutori mai mult de 20 de minute. Ai putea crede, urmărindu-i programul, că renunțase și la obiceiul de a se deplasa în biroul lui Ceaușescu, întrebându-i pe interlocutorii lui, „ce mai e nou?”, și că apela la șeful Căminului CC ori la oricare demnitar ca și cum ea ar fi fost șeful tuturor.

Lavinia BETA

JURNALUL PERSONALE

10 APRILIE

Și săptămâna asta începe în același ritm. În timp ce Virgil înregistrează cu Dinu Flămând pentru „Povestea vorbei” (declarația lui: de ce nu se mai întoarce), „faxează” către München: lista semnatarilor scriitorilor exilați (peste 60, din toate colțurile lumii - cum se spune), articolul din Liberation de Véronique Soule despre Scrisoarea celor șapte, cel din Le Monde și telegrama France Presse.

(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Ce nu face omu’ pentru Tom și Jerry”

În aprilie 1989, Răzvan avea 9 ani. Stătea cu părinții lui într-un apartament din zona Pieței Obor din București și era mândru de cravata lui de pionier. Dar nimic nu-i plăcea mai mult decât desenele animate... În fiecare week-end ne dădea la televizor trei desene animate. Vedeam Miaonel și Bălănel, Lupul și Iepurașul, Lolek și Bolek... Tot felul... La ora la care începea emisiunea - adică pe la prânz - mă cocoțam în fotoliu și nu-mi mai dezlipeam ochii de ecran. Îmi amintesc și acum cum apărea crainica, într-o fustă nici scurtă, nici lungă, picior peste picior, cu mâinile împreunate pe genunchi și începea să zică programul. E, în week-end-ul ăsta de care-mi amintesc cel mai bine femeia a apărut ca de obicei și, la un moment dat, a zis: «La ora 14 și 30 de minute, desene animate pentru copii - Tom și Jerry».

(Continuare în pag. a III-a)

Semnătură refuzată lui Alexandru Călinescu

Alexandru Călinescu, profesor la Universitatea „Al.I. Cuza” din Iași, era unul dintre apropiații lui Mircea Dinescu. „Când eram sub supravegherea băieților (de la Securitate - n.r.) și încă se mai putea intra la mine, spunea poetul imediat după decembrie 1989, Călinescu a venit de câteva ori acasă, legitimat, desigur, de securiști. A fost singurul scriitor din provincie care mi-a bătut la poartă, asumându-și riscurile de rigoare, pentru că el era cadru universitar și «băieții» în provincie erau mult mai duri decât în București.” Cu toate acestea, numele lui Alexandru Călinescu nu apare printre semnatarii scrisorii de solidarizare cu Dinescu.

Profesorul Călinescu a avut amabilitatea de a oferi amănunte legate de acest episod. „Am fost la Mircea în toamna lui '88 și în primele luni ale lui '89, ianuarie, februarie, ultima oară la sfârșitul lui martie, când încă nu avea domiciliu obligatoriu, dar

erau vreo opt agenți ai Securității care se aflau în permanență în preajma lui. Apoi nu s-a mai putut pătrunde, nici comunica la telefon, vizitele mele erau legate de faptul că doream să facem ceva, să avem inițiativa unui memoriu, spre exemplu către conducerea Uniunii Scriitorilor. Noi încercam asta, era o idee mai veche, un memoriu în care să protestăm față de climatul care se deteriorase foarte mult, față de măsurile de supunere a breslei scriitoricești, față de lipsuri. Încercam să proiectăm un grup și să facem ceva asemănător cu Polonia și Ungaria, însă ne loveam de fiecare dată de refuz, de rezerve, de retrageri, adică găseam prea puțină audiență. Lucrurile s-au precipitat în urma interviului pe care Dinescu l-a dat unui ziarist francez. A apărut în Liberation și, după aceea, s-a ivit paza la locuința lui Dinescu, la începutul lui martie. Eu am fost la el la

sfârșitul lui martie. Am fost ultimul om care a reușit să intre, după aceea s-a interzis accesul vizitatorilor. Mă legitimam, dacă ieșeam de la el dimineața să fac o plimbare, că urma să plec după-amiază la Iași, îmi verificau actele. M-au întrebat unde merg, eram și cu fiica mea, care dormise în altă parte, așa că au legitimat-o și pe ea. Eram mulți, vreo opt. Și verificau ca să arate că îmi asum un risc, ostentativ își aveau rostul ei. Dar mă obișnuisem.”

Soțiile, mesagerii scriitorilor

Alexandru Călinescu spune că de la începutul lui aprilie '89 nu l-a mai văzut și nu a mai putut comunica cu el. „Am trimis acolo un prieten, un emisar al meu, dar nu, era imposibil, nu se putea ajunge.”

(Continuare în pag. a III-a)

Biografii neromanțate ale semnatarilor „scrisorii celor șapte“

(Urmare din pag. 1)

Octavian Paler – două decenii de presă „la nivel înalt“

S-a născut la 2 iulie 1926, în comuna Lisa, lângă Făgăraș, într-o familie de țărani instăriți. După cele patru clase primare urmate în satul natal, a fost admis la Liceul „Spiru Haret”, una dintre școlile de prestigiu ale Bucureștiului interbelic.

În toamna lui '44, liceanul Octavian Paler părăsea haosul și nesiguranța în care intrase Capitala după 23 august 1944. S-a întors mai aproape de casă. Astfel, a făcut ultimul an de liceu la Făgăraș, dar n-a zăbovit mult prin zona de bastină: în toamna lui 1945 s-a înscris la Facultatea de Litere și Filozofie și la Facultatea de Drept a Universității din București. Studenția lui Octavian Paler s-a suprapus unor vremuri complicate. România pierduse un război. Drept pedeapsă, trupele învingătoare sovietice s-au instalat în diverse zone ale țării pentru mai bine de 14 ani. În vâltoarea istoriei, între 1945-1949, multe destine au fost schimbate.

După ce a absolvit Facultatea de Litere și Filozofie, Octavian Paler a fost angajat redactor la Radiodifuziunea Română în 1949. Avea să rămână în Radio 15 ani. Acolo a devenit și membru al Partidului Muncitoresc Român.

La începutul anilor '60, regimul de la București încerca, la început timid, distanțarea de Moscova și apropierea de statele „capitaliste”. În aprilie 1964, Plenara largită a CC al PMR a adoptat „Declarația cu privire la poziția PMR în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale”, prezentată ulterior drept „declarația de independență” a României. În acel an, pentru trei luni (între septembrie și decembrie), Octavian Paler a fost trimis la Roma, în calitate de corespondent al agenției române de știri Agerpres.

S-a remarcat de acolo prin ceva foarte deosebit, arhivele de presă și cele istorice nu oferă încă indicii sigure. Cert este că după stagiul în „cetatea eternă” cariera lui Paler intră pe un curs ascendent: ajunge în vârful ierarhiei unui domeniu ce presupune mari răspunderi politice – domeniul propagandei de partid. În 1965 i s-a încredințat funcția de vicepreședinte al Comitetului de Radiodifuziune și Televiziune de pe lângă Consiliul de Miniștri al RSR. În acea vreme, presa – scrisă și audiovizuală, era considerată „armă ideologică”, atent controlată de partid prin intermediul Secției de Propagandă și Agitație. În 1965, televiziunea acoperea 40% din teritoriul național și avea o jumătate de milion de angajați, printre sarcinile ce și le propunea prioritar conducerea de partid fiind extensia ei.

An am mai târziu, în mandatul lui Paler, începea construcția sediului din Calea Dorobanți, finalizat în 1968. A trecut apoi din funcția înaltă în presa audiovizuală, la altă funcție de mare „răspundere” în presa scrisă: în aprilie 1970 i-a fost încredințată conducerea celui de-al doilea ziar al țării – România liberă. A păstrat funcția de redactor-șef până în 1983.

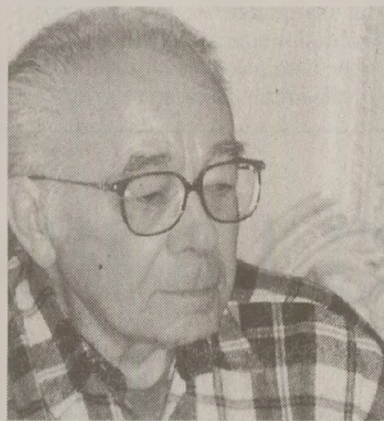
S-a pensionat pe caz de boală – trecând apoi la pensia de vârstă –, dar a continuat să scrie la reviste literare. Cariera de jurnalist s-a împletit o vreme cu cea politică. La Congresul al XI-lea al PCR din noiembrie 1974 a fost ales, pentru cinci ani, membru supleant al Comitetului Central. De regulă, redactorii-șefi ai ziarelor erau cooptați în acest fel, considerat în statutul PCR structură oficială de conducere a partidului. În 1980, pentru cinci ani, a fost ales deputat în Marea Adunare Națională, un fel de Parlament unicameral, în circumscripția electorală Codăești, județul Vaslui. Octavian Paler a reprezentat în MAN o comună – Codăești –, ce dăduse istoriei comunismului românesc o figură cândva legendară: Ana Pauker.

Ziaristul și omul politic Octavian Paler a fost în tot acest timp un aple-

ciat poet, prozator și eseist. Debutase în 1958 în revista Luceafărul, cu poezia „Ulciorul”. Primul volum, „Umbră cuvintelor”, i-a fost publicat în 1970. Volumul „Drumuri prin memorie. Egipt, Grecia” a fost distins în 1972 cu Premiul Uniunii Scriitorilor. În 1978, volumul „Apararea lui Galilei. Dialog despre prudentă și iubire” i-a adus Premiul Academiei Române. Doi ani mai târziu, în 1980, a fost din nou laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor, pentru volumul „Caminante. Jurnal (și contra-jurnal) mexican”. În iulie 1981 a fost ales în Consiliul de Conducere al Uniunii Scriitorilor.

A publicat romanele „Viața pe un peron” și „Un om norocos”.

Mihail Șora – filosof luptător în Rezistența franceză

S-a născut în 1916. Student al Facultății de Litere și Filosofie a Universității București, a plecat la 22 de ani în Franța, ca bursier.

Un an mai târziu, începea al doilea război mondial. Bogza călătorea cu bicicleta de-a lungul Olteului. Călătoria l-a inspirat în scrierea reportajelor publicate inițial în presă, reunite în 1945 și publicate sub titlul „Cartea Olteului”, considerată de critică drept capodopera vieții lui. Toate generațiile de liceeni și-au luat în anii care-au urmat Bacalaureatul având în bibliografia obligatorie textele lui.

A fost ales membru titular al Academiei în 1955. Bogza avea atunci publicate mai multe volume și era printre puținii literați cu prestigiu și dovezi că sfidase orânduirea burgheză într-o manieră „stângistă”. Cultivat și prețuit de demnitarii comunisti, Bogza avea un cuvânt greu în breasla scriitorilor. În 1978 a primit Marele Premiu al Uniunii Scriitorilor.

Alexandru Paleologu – aristocrat, deținut politic, istoric al artelor

Geo Bogza – de la „Jurnal de sex” la cartea de citire

S-a născut în 1908, la Ploiești, în familia antreprenorului Alexandru Bogza. Primul război mondial, Marea Unire, tulburările de după război l-au găsit elev de școală primară în orașul natal. Completarea educației sale n-a fost încredințată unui liceu obișnuit, ci școlilor de Marină de la Galați și Constanța. Perioadele de practică în navigație pe Dunăre i-au folosit ulterior, probabil, ca izvor de inspirație. Căci Geo Bogza n-a lucrat niciodată ca marinar: a trăit din gazetărie și a colaborat de-a lungul vremii la diverse publicații.

A început prin a edita, în 1928, împreună cu Alexandru Tudor, la Câmpina, revista de avangardă Urmuz, unde-a debutat și ca poet. Poeziile lui Geo Bogza, grupate în volumele „Jurnal de sex” (1929) și „Poemul invectivă” (1933), i-au făcut cunoscut numele, dar s-au lăsat și cu

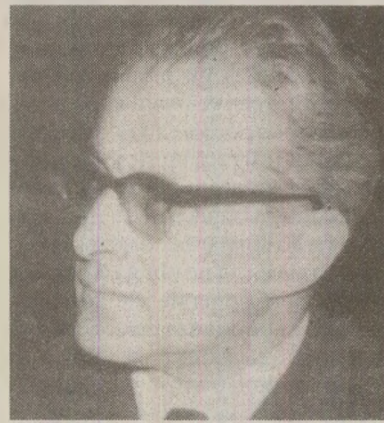
consecințe juridice. Mai ales că junele poet a găsit o metodă originală de a-și face reclamă: în miezul zilei s-a plimbat gol-pușcă, în plin bulevard. Catalogate de autorități drept pornografice și obscene, volumele au fost retrase, iar autorul, arestat și cercetat în mai multe rânduri pentru atentat la bunele moravuri. Condamnat de tribunal și trimis la închisoare n-a fost însă niciodată.

În deceniul patru al secolului trecut a călătorit în mai multe rânduri prin Franța și Spania, de unde trimitea reportaje pentru Lumea românească, printre care și ciclul „Tragedia poporului basc”. A frecventat mediile de stânga, apropiate – declarau autoritățile – de partidul comunist ilegal. În notele întocmite de serviciile secrete ale epocii era considerat „ziarist comunist”. Care au fost raporturile lui reale cu Partidul Comunist rămâne de cercetat. Cert este că Siguranța avea deschis un dosar de urmărire pe numele său.

În anul de început al celui de-al doilea război mondial, Bogza călătorea cu bicicleta de-a lungul Olteului. Călătoria l-a inspirat în scrierea reportajelor publicate inițial în presă, reunite în 1945 și publicate sub titlul „Cartea Olteului”, considerată de critică drept capodopera vieții lui. Toate generațiile de liceeni și-au luat în anii care-au urmat Bacalaureatul având în bibliografia obligatorie textele lui.

A fost ales membru titular al Academiei în 1955. Bogza avea atunci publicate mai multe volume și era printre puținii literați cu prestigiu și dovezi că sfidase orânduirea burgheză într-o manieră „stângistă”. Cultivat și prețuit de demnitarii comunisti, Bogza avea un cuvânt greu în breasla scriitorilor. În 1978 a primit Marele Premiu al Uniunii Scriitorilor.

Alexandru Paleologu – aristocrat, deținut politic, istoric al artelor

S-a născut în 1919 la București, într-o veche familie boierească, aparținând elitei bucareștene de vremii. Tatăl său, Mihail, era de profesie avocat.

Urmat cursurile Liceului „Spiru Haret” și ale Facultății de Drept din Universitatea București, dar în domeniu nu a profesat niciodată. În timpul războiului a urmat Școala de Ofițeri de Rezervă de Cavalerie de la Sibiu. Tânărul ofițer a petrecut anii războiului „concentrat” în țară, ca instructor la Școala de ofițeri din Sibiu, pe care o și frecventase. După 1945 a lucrat un an în Ministerul Afacerilor Externe. Apoi a studiat trei ani regia și teatrolgia la Institutul de Teatrul. A lucrat ca asistent de regie la Teatrul Național și la Teatrul Armatei din București.

De teamă să nu fie arestat, în 1950 s-a „autoexilat” din Capitală și timp de cinci ani a trăit ascuns, sub identitate falsă. Parte din perioada „clandestinității” și-a petrecut-o la Câmpulung Muscel, unde s-a apropiat de Constantin Noica, aflat acolo cu domiciliu obligatoriu. În 1955 a revenit în Capitală. După un an – oarecum fără legătură cu studiile și experiența profesională anterioară – a fost angajat cercetător în domeniul artei bizantine la Institutul de Istoria Artei al Academiei Române. După propriile mărturisiri, era „complet ignorant în materie”. Obținuse postul grație relațiilor de familie: tatăl lui fusese prieten cu compozitorul Mihail Jora, care l-a recomandat academicianului Alexandru Oprescu, la acea dată director al Institutului de Istoria Artei. Astfel, absolutul de Drept care-și încercase până atunci norocul în felurile meseriei – de la diplomat la achizitor de materiale pe șantier – a început o carieră de istoric al artelor.

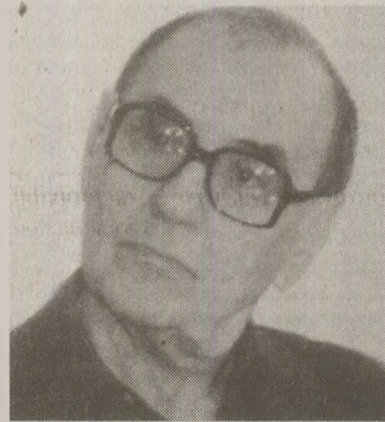
În 1959 a fost arestat și condamnat la 14 ani de muncă silnică în ceea ce s-a numit ulterior „procesul grupu-

lui Noica-Pillat”. Condamnații în acest lot au fost acuzați și că citiseră scrieri ale lui Emil Cioran, autor interzis în România acelor ani. A fost grațiat în 1964, când s-a declarat amnistia generală a deținuților politici.

La ieșirea din închisoare a semnat angajamentul de colaborare cu Securitatea, după cum avea să mărturisească la începutul anilor '90. A fost reangajat la Institutul de Istoria Artei, de data aceasta la Secția teatru. Între 1967-1970 a lucrat ca secretar literar al Teatrului C.I. Nottara din București, post „de răspundere” pentru Secția de propagandă a CC al PCR, deoarece prețuia peșuna alcătuirea repertoriului și legătura cu autorii dramatice. În 1970 a fost angajat de Marin Preda ca redactor la Editura Cartea Românească, unde avea să lucreze șase ani, până la pensionare.

În plan literar a debutat ca licean, colaborând la diverse publicații, precum Universul literar și „Gândirea” lui Nichifor Crainic. A reluat activitatea publicistică după ieșirea din închisoare, în 1964, scriind la diverse gazete literare. A debutat editorial în 1970, la 51 de ani, cu un volum de studii și eseuri, „Spiru și litera”, pentru care a fost distins cu Premiul Uniunii Scriitorilor. Breasla scriitoriească l-a mai premiat de încă două ori – în 1978, pentru volumul „Treptele lumii sau calea către sine a lui Mihail Sadoveanu” și în 1983, pentru „Alchimia existenței”.

Ștefan Augustin Doinaș – poetul în vâltoarea vremurilor

Pe numele adevărat Ștefan Popa, Ștefan Augustin Doinaș s-a născut în 1922, într-o familie de țărani din județul Arad. După clasele primare făcute în satul natal – Caporal Alexa, a urmat liceul la Arad și cursurile Facultății de Litere și Filozofie din Cluj. În august 1940, România a cedat o parte din Ardeal Ungariei, iar Clujul s-a nimerit în partea cedată. Astfel că în timpul războiului, universitatea clujeană și-a continuat activitatea la Sibiu, oraș rămas pe mai departe românesc. După finalizarea studiilor universitare a lucrat ca profesor de limba română în mai multe comune din județul Arad, până în 1955.

În 1956 a fost angajat redactor la revista bucareșteană Teatrul. În toamna aceleiași an, mii de maghiari s-au revoltat. Protestele au fost oprite de intervenția brutală a Armatei sovietice, Ungaria, ca și România, aflându-se pe mai departe în sfera de interes a URSS. Studenții din România – în special din centrele universitare Cluj și Timișoara, dar și din București – erau bănuți de solidarizare cu colegii de generație din Ungaria. La București s-a intenționat chiar organizarea unui miting. Tentativa a fost descoperită de autorități, iar inițiatorii – arestați. Pentru că ar fi știut de proiectul miting, Doinaș a fost arestat în februarie 1957 și condamnat la un an închisoare pentru „omisiune de denunț”.

După ispășirea pedepsei, în chiar anul eliberării din închisoare, s-a căsătorit cu Irinel Liciu, prim-balerină la Opera din București. Câțiva ani după eliberare, i s-a interzis să publice și nu a avut nici un loc de muncă. Se spune că în acei ani tânărul cuplu a trăit din ce câștiga steaua baletului românesc din acea vreme.

În 1963, Ștefan Augustin Doinaș a fost angajat corector la revista Lumea. Anul următor i-a apărut primul volum de poezie, „Cartea marelor”. În 1966 a publicat volumul „Omul cu compasul” și a fost primit în Uniunea Scriitorilor. În 1968 a primit Premiul „Mihai Eminescu” al Academiei RSR, iar după un an a fost angajat redactor al revistei Secolul XX. A publicat mai multe volume de versuri, a fost laureat al Premiului Uniunii Scriitorilor în 1975 și 1979, iar în 1982 a primit Premiul Special al Uniunii Scriitorilor.

După 1989 s-a aflat că Ștefan Augustin Doinaș a făcut „pactul cu Diavolul”, colaborând cu fosta Securitate. Scandalul a fost mare, poetul

părând mai puțin inspirat ori poate mai puțin inițiat decât „conu” Alecu Paleologu” în sensurile ce vor fi conferite acestor episoade neclare dintr-o epocă tulbură.

Ștefan Augustin Doinaș a fost și este apreciat de exegeții literaturii ca una dintre marile voci ale culturii române din secolul al XX-lea.

Dan Hăulică – debut de excepție

S-a născut în 1932, la Iași, în familia funcționarului Nicolae Hăulică. A absolvit Facultatea de Filologie a Universității din Iași după care, conform Dicționarului General al Literaturii Române, „a făcut studii de istoria artei la București”.

A fost angajat cadru universitar la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București. Debutul editorial și l-a făcut cu „Peintres roumaines” (două volume), apărute la Paris în 1965, fapt fără precedent în România de-atunci.

În 1967 au apărut alte două lucrări semnate Dan Hăulică – „Critică și cultură” și „Brâncuși ou l'Anonymat du génie”.

Din 1971 a fost redactor-șef de revistă Secolul 20. Peste doi ani a publicat lucrarea „Geografia spirituală”. În 1981 a fost desemnat președinte al Asociației Internaționale a Criticilor de Artă, iar peste alți trei a publicat volumul „Nostalgiea sintezei”.

Andrei Pleșu – teoretician al artei

S-a născut la 23 august 1948, la București. Tatăl său era de profesie medic. A absolvit Liceul „Spiru Haret” din București, iar în 1971, Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”, Secția istoria și teoria artei.

După absolvire a fost angajat ca și cercetător științific la Institutul de Istoria Artei al Academiei. În această perioadă a stat doi ani în Germania, ca bursier Humboldt la Universitatea din Bonn.

În 1980 și-a luat doctoratul în Istoria artei, cu o teză publicată în același an sub titlul „Pitoresc și melancolie. O analiză a sentimentului naturii în cultura europeană”, lucrare răsplătită cu Premiul Uniunii Artiștilor Plastici și al Asociației Scriitorilor din București. În același an a devenit lector la Facultatea de Arte Plastice a Institutului „Nicolae Grigorescu”.

În 1982 a fost îndepărtat de la catedră pentru că participa la sedințe de meditație transcendențială (tehnică de relaxare bazată pe concentrare și repetarea unor sunete), inițial aprobată de însăși Elena Ceaușescu. După ce și-a făcut „mea culpa” într-un memoriu adresat lui Nicolae Ceaușescu, în 1983 a plecat cu o bursă de studii la Universitatea din Heidelberg. A revenit în țară anul următor și a fost angajat referent la biroul de documentare al Uniunii Artiștilor Plastici; documentarist apoi, la Institutul de Istoria Artei din București. În 1989 – din motive nedelușite până acum în documente de arhivă – a fost transferat ca muzeograf la Casa Memorială „George Enescu” de la Tescani (Bacău).

A colaborat la publicații precum Amfiteatru, Contemporanul, România Literară, Luceafărul, Secolul 20. A debutat în volum la 26 de ani, cu cartea „Călătorie în lumea formelor”. Înainte de 1989 i-au mai apărut volumele „Guardi”, „Ochiul și lucrurile”, „Minima moralia. Elemente pentru o etică a intervalului”.

Cristina DIAC

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Succesele sunt tot ale partidului. Primele care-au raportat îndeplinirea planului au fost comitetele județene de partid Bihor, Brăila, Buzău, Constanța, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Vâlcea și Vrancea. Telegrama adresată președintelui aducea „vii mulțumiri, profundă recunoștință pentru prevederile de creștere a retribuțiilor în natură” și pentru anularea datoriilor CAP-urilor, „expresie a grijii partidului și statului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu față de soarta oamenilor muncii din agricultură”.

Vornicu, comemorat în presa literară

Personalitatea lui Tudor Vornicu a continuat să fie evocată în revistele culturale. „Avea această obișnuință, acest principiu, de a nu părăsi studiourile până ce imaginile nu se stingeau pe monitor”, scrie Ioana Mălin în România Literară despre dedicația lui Vornicu pentru televiziune. În revista Cinema, Tudor Cărnăfil rememorează: „Avea ceea ce se cheamă forță și magnetism propriu. Era maratonistul născut anume pentru acest stadion al mediilor de comunicare în masă care e televiziunea. Vornicu punea suflet și talent, invenție și pasiune. Urișgul acesta ale cărui trăsături aduceau izbitor cu cele ale lui Lino Ventura, avea această bucurie a creației cu care îi contamina pe toți colaboratorii săi”.

Scriitorii și minerii

Și aprilie 1989 era o „lună a cărții”. După „Luna cărții la sate”, urma rândul întreprinderilor și instituțiilor. Simpozionoane, prezentări de noi volume și concursuri literare de tipul „cine știe câștigă” făceau parte din obligațiile de participare ale tuturor angajaților. Cu prilejul manifestărilor, humedoreni au avut o inițiativă specială – organizarea celei de-a treia ediții a „Colocviilor de primăvară ale Cenaclului literar Flacăra”. Elevii Liceului Industrial siderurgic nr. 1 și ortacii de la Întreprinderea minieră Teliuc-Hunedoara au fost principalii beneficiari.

Dacii și excursii la Loto-Pronosport

Administrația de Stat Loto-Pronosport anunța apropierea noii trageri la sorți LOTO 2. În schimbul unei taxe unice de 10 lei, participanții aveau șansa de a câștiga autoturisme și premii în bani sau în valori fixe și variabile. Noutatea „cele mai îndrăgite formule de joc”, LOTO 2, era posibilitatea obținerii câștigurilor cu doar 2 numere. Pe lângă Dacii și bani, românii puteau câștiga și excursii în țară.

Festivități la modul general

La Islamabad s-a sărbătorit crearea Asociației de prietenie Pakistan-România. Președintele Asociației, Ahsan Mukhtar Zubairi, a elogiat colaborarea celor două țări. Astfel, „vorbitorul a dat expresie sentimentelor de grațitudine față de președintele României de Ministrul al RPS Albaniei. În dezvoltarea economică a Pakistanului, concretizat în realizarea unor importante obiective industriale”. Conform Agerpres, subiectul a fost preluat și în presa pakistaneză. Nici unii, nici alții n-au menționat elementele „srijinului” în cifre și date.

Sector cu gropi

În Șoseaua Alexandriei din Sectorul 5 al Capitalei, locatarii se declarau nemulțumiți. Sursa nemulțumirilor – porțiunile de trotuar neasfaltate în urma lucrărilor întreprinderii de distribuție a electricității. În urma reclamației, șeful lucrării, Ion Bolintin, a fost sancționat, iar lucrările de asfaltare au fost preluate de sectorul drumuri al Administrației domeniului public, scria Informația Bucureștiului.

Acord româno-albanez

Ștefan Andrei, viceprim-ministru al Guvernului RS România s-a întâlnit cu Pali Miska, vicepreședintele Consiliului de Miniștri al RPS Albaniei. În cadrul convorbirilor desfășurate la Tirana s-a vorbit tot despre „importanța dezvoltării raporturilor tradiționale de prietenie româno-albaneze în interesul celor două popoare, al cauzei păcii și înțelegerii în Balcani, Europa și în lume”. S-a semnat și un acord de colaborare economică, industrială și tehnică. Oficialul român a purtat discuții și cu Reis Melile, ministrul Afacerilor Externe, și cu Nico Gjujaraj, ministrul Industriei, minelor și al energiei.

Alexandra ZOTTA

JURNALUL OMULUI SIMPLU

„Ce nu face omu’ pentru Tom și Jerry“

(Urmare din pag. 1)

Eu Tom și Jerry văzusem o singură dată în viața mea, pe o casetă video adusă de vărul meu din Germania. Mi-au plăcut mult de tot atunci și mi-am oferit că n-a vrut să mi-o lase mie când a plecat înapoi.

Când am auzit la televizor că o să dea Tom și Jerry m-am repezit de pe fotoliu și am luat contact cu brațele. L-am strâns tare, iar pe tanti de pe ecran am pupat-o cum o pupam pe mamaie când imi aducea glucoză sau mentosane. După aia s-a întâmplat tragedia... Habar n-am nici acum ce am vrut să fac... Dacă, în euforia mea, am vrut să dansez cu televizorul prin casă... Nu știu. Cert e că n-am reușit să mă dezlipesc de el după pupătură, așa că l-am tras jos de pe măsuta pe care stătea. Era un «Diamant» cu lămpi, mare și greu, care s-a făcut praf când a luat contact cu covorul «persan» din sufrageria alor mei. A venit mama, supărată, a urmat teoria chibritului și o palmă la fund de la tata, care, în week-end, așa cum eu așteptam desenele, aștepta și el etapa la fotbal.

Am început să plâng în hohote, pentru ceartă, nici pentru palmă, ci pentru că n-aveam să mai văd Tom și Jerry. M-au trimis să mă culc în dormitor. Asta cu dormitul după-amiază nu mi-a plăcut niciodată și mai ales la sfârșit de săptămână. Am plâns cât am plâns, dar apoi m-am potolit, pentru că gândul că trebuia să văd desenele animate imi spunea că nu e timp de pierdut. M-am dat jos din pat, m-am dus spre ușă și i-am auzit pe ai mei certându-se. Ziceau că trebuie să dea nu știu ce nu știu cui ca să facă rost de alt televizor. Mama zicea că ea nu dă nimic, că n-are nevoie de televizor. Tata țipa că lui îi trebuie și o amenința pe mama că, altfel, se va duce la barul

«Stadion» în fiecare sâmbătă și duminică. Era clar că pe acolo n-aveam cum să scap. M-am dus la geam – stăteam la etajul 1 – și m-am uitat în jos. Apartamentul nostru era chiar deasupra intrării în scara blocului, așa că sub geamul meu, la aproape un metru, era streșina din beton de deasupra treptelor de la intrare. Nu mai sărise niciodată pe acolo și mi-era cam frică. Mi-am făcut socoteala că, fiind destul de înalt pentru vârsta mea, până pe streșină puteam să ajung fără să mă rănesc, dar mă temeam că, de acolo, nu voi putea sărîi jos fără să-mi rup ceva... Erau vreo 2 metri jumate...

Da' ce nu face omu' pentru Tom și Jerry! Am deschis geamul, am sărit pe streșină și m-am învârit un pic, să-mi fac curaj. Am găsit o latură de pe care puteam sări, cu un pic mai mult avânt și cu ceva noroc, în spațiul verde de la parter. Măcar cădeam pe pământ, nu pe asfalt. Mi-am luat avânt și am sărit ca prostul, de frică, cu ochii închiși. L-am deschis în cădere. Am aterizat chiar în stratul de narcise al doamnei Solomon, vecina de la parter, care își punea flori sub geam în fiecare primăvară. Nu mi-am rupt nimic, dar narcisele arătau ca și cum aveau nevoie de resuscitare...

Am fugit repede, ca nu cumva să iasă madam Solomon și să înceapă cu țigănelul, că ar fi auzit-o ai mei. Am fugit fără să mă uit înapoi până la blocul vecin și m-am dus direct la ușa lui Dragoș, colegul meu de bancă. Ai lui erau într-o vizită și el era acasă doar cu frate-su', mai mare cu patru ani. Amândoi erau la televizor, așteptau să înceapă Tom și Jerry. Că mi-am luat mai mult decât o palmă la fund când am ajuns seara acasă cred că nu mai e cazul să zic. Da' am văzut eu Tom și Jerry? Am văzut!

(a continuat
Andreea SMINCHIȘE)

Semnătură refuzată lui Alexandru Călinescu

(Urmare din pag. 1)

Se putea discuta în schimb cu soția sa. Ea discuta cu soția lui Pleșu și așa mai știam unii de alții, era singura cale de comunicare. Am trecut prin momente grele și ne-a unit faptul că am împărțit aceleași idei și aceeași credință, același proiect. Era o tensiune nervoasă enormă, era o hărțuire permanentă, era spectrul amenințărilor, era ideea că nu ești numai tu implicat, ci, într-un fel, fără voia ta, ai implicat întreaga familie, că ești responsabil. Era o stare de stres care se resimțea fizic și în starea generală a organismului, era un disconfort fizic. În schimb, eram în relații foarte bune cu cei din grupul nostru. Cu Dan Petrescu, Luca Pițu și ceilalți. Lucram la Universitate. Ei au mers mult mai departe în septembrie-octombrie, când au publicat prin Europa Liberă acel document prin care cereau nealegarea lui Ceaușescu la al XIV-lea congres. Eu am avut curaj, dar încercam să mă comport normal într-o lume absurdă, pentru mine era normal să merg la prietenul meu, mai ales în împrejurările respective."

Refuzat de

grupul celor șapte

În ciuda disidenței sale și a prieteniei cu oamenii de litere, n-a ajuns să se realizeze „Grupul celor șapte”. „De fapt, nu că n-am putut, eu le-am spus foarte ferm lui Octavian Paler și lui Dinescu că vreau să semnez după ce am luat cunoștință de conținut. Era sfârșitul lui martie când a venit Paler și am discutat conținutul. I-am spus că doresc ferm să mă aflu printre semnatarii, însă, ulterior, am aflat că el a fost de părere să nu mă pună pentru că nu stăteam în București. Un argument foarte slab a fost acela că eram în Iași și era mai greu să țin legătura cu mine. Atunci am făcut o scrisoare scurtă, imediat, și i-am expediat-o lui D.R. Popescu. Apoi am venit de la București, de la Consiliul Culturii și Educației Socialiste, și am comunicat revistelor din Iași că numele meu este interzis, că nu am drept de semnătură și nu pot fi nici citat. Motivul – au spus că am avut niște luări de atitudine care contravin politicii partidului, inclusiv întâlnirea cu Dinescu și adeziunea la memoriul celor șapte scri-

Alexandru Călinescu (dreapta) a fost singurul scriitor din provincie care a riscat să-l viziteze pe Dinescu, atunci când acesta era sub supravegherea Securității

itori. Mă așteptam să fiu dat afară, însă nu s-a întâmplat, așa cum nu s-a întâmplat nici în cazul celorlalți semnatarii, nici Dan Hăulică nu a fost dat afară de la Secolul XX, nici Ștefan Augustin Doinaș. La întâlnirea de la Dinescu, cu Deșliu și ceilalți nu am discutat despre consecințele ce vom avea de tras în urma acțiunii noastre, era un fel de exuberanță a inconștienței sau o inconștiență a exuberanței, ne gândeam că vor fi manifestări de solidaritate, că se va vorbi la posturile de radio străine și nu va putea să ne elimine."

România,

o colonie penitenciară

„Motivația gesturilor mele consta în credința că regimul Ceaușescu era un regim putred, explică profesorul Călinescu, care trebuia să se prăbușească și că trebuia făcut ceva în acest sens, chiar dacă exis-

tau riscuri. Nu mai acceptam ideea să rămănem cu mâinile încrucșate. Noi speram un lucru, că astfel de inițiative vor avea efectul bulgăreii de zăpadă și că alți scriitori se vor ralia acestei inițiative, însă toate acestea au întârziat, nu s-a produs nimic în lunile următoare, spre marea noastră deziluzie. Rămăne un mare semn de întrebare de ce intelectualitatea românească a rămas inertă, de ce pe lângă cei șase ilegaliști nu s-au găsit și alții care să denunțe regimul autoritar al lui Ceaușescu.

Toate acestea se explică prin climatul morbid, de cazarmă. România era o colonie penitenciară, ca să reluăm formula lui Kafka, unde fiecare se teme de vecin, de celălalt. În 1989, acest lucru a fost dus până la paroxisim, era un climat realment dement, de suspiciune reciprocă, de delatante împinsă la extrem, un fond de dezumanizare."

Cristinel C. POPA

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Vorbesc apăsător la telefon cu Nestor Rațes și cu Gelu: totul e difuzat azi și va fi reluat vineri. Trimit lista cu scriitorii din exil și lui Papilian (Radio France International), lui Dinu Zamfirescu pentru BBC și Dialog (revista din Germania a lui Ion Socolacu) și Antoniei (Constantinescu) pentru Lupta. Apare comunicatul Pen-Clubului cu membrii de onoare: Mircea Dinescu și Dan Deșliu.

Monica Lovinescu, Pragul. Unde scurte V, București, Humanitas, 1995, p. 159

Șapte personalități ale scriuturii noastre i-au adresat președintelui Uniunii Scriitorilor o scrisoare în care i-au apărarea lui Mircea Dinescu, rămas fără servicii și mereu șicanat de autorități în urma interviului său (cu inflexiuni pamphletare) publicat în străinătate. Eo manifestare expresă de simpatie față de poetul „recalcitrant”

Semnatarii se numesc Geo Bogza, Șt. Augustin Doinaș, Dan Hăulică, Oct. Paler, Andrei Pleșu, Al. Paleologu și Mihai Șora.

Victor Felea, Jurnalul unui poet lenes, Ianuarie 1955 – martie 1993, Editie îngrijită de Lidia Felea, București, Editura Albatros, 2000, p. 723

10. Ne trezim azi, noi, tinerii buni, într-un fel de stare de euforie. Dăm telefoane – Făgăraș, București, Cluj – spre a vesti evenimentul. Aseară l-am vestit la Craiova și Lugoj. Cum stau bine cu lucrul – sunt la p. 358 – imi iau o zi de vacanță. De altfel, e dublă sârbătoare azi, e și sârbătoarea noastră tradițională, la ora opt se vor implini douăzeci și șapte (!) de ani de la prima mea întâlnire cu N. în afara orelor de curs. De fapt, douăzeci și șapte de ani de când a pornit povestea noastră, al cărei cel mai recent episod a început aseară, prin intrarea în scenă a noului personaj. Data – 10 IV 62 – e înscrisă și în inelele noastre. Ne-am întâlnit în fața Conservatorului și ne-am plimbat

apoi pe Str. Kogălniceanu, de la biserică la Universitate. Se întunecase – pe atunci nu se introducea ora de vară –, dar strada era luminată, copacii înfrunziți, treceau prin porțiuni de umbră și lumină. Plouase de curând, căci erau încă bălți. Și a ura tocmai cald, fiindcă imi amintesc că aveam trenuri. Ne plimbam agale și foarte sobri, sobrietatea mea cel puțin fiind consecutivă celei a N. – ei care păstra o anumită distanță fizică între noi, probabil preventiv, pentru a-mi inhiba orice tentativă de apropiere. Iar eu, grav, îi vorbeam despre revizii, „Tranșacțiuni literare și științifice”, „cercetare” la care tocmai lucram (sau o terminasem?) pentru sesiunea pe țară a cercurilor științifice studențești. Toată întâlnirea s-a fi durat cam la o jumătate de ora, căci N. stătea, „în gazdă” și ținea la reputația ei, nu putea să întârzie peste o anumită oră socotită decentă... Și totuși, de aici a început totul. Iar azi sunt buni. Ce curioasă senzație asta a ieșirii în lume a unui suflet de care te simți ireversibil legat. Ceea ce până ieri seară nu fusese decât

o abstracțiune, o virtualitate, e azi o ființă concretă, ce-și are rădăcinile în propria și în ființă, o unicitate cu destin irepetabil, care va ocupa în viața și preocupările noastre un loc tot mai important. Încercăm să ne imaginăm făptura asta care – vorba lui Mark Twain și încă nu știe că e rușine să ieși în lume în pielea goală, fără păr și fără bani. Nu reușim. Oricum, primul lucru cu care l-am pricopsit de îndată ce a dat primul chiot de izbândă a fost un nume istoric. Se zice în cronica orală a clanului că, atunci când mi-au dat acest nume, bunica de-i voi spune mai târziu Meme, iar și mai târziu Bosco, a făcut opoziție. Imi amintesc că auzise căndva, în copilărie probabil, un soi de descântec de batjocură. „Rod, rod, la Radu-n pod”. Acesta a fost însă desigur pretextul, starea ei normală de a fi fiind până la cei 90 de ani, când s-a stins, opoziția față de tot și toate. După amiază – eveniment și asta! – mergem la cinema: Sonata Kreutzer. Radu Ciobanu, Târmul târziu. Jurnal 1985-1990, Deva, Emia, 2004, p. 175-176

SCRIITORII ȘI PUTEREA

PROLOG LA PROTESTE

(Urmare din pag. 1)

În felul acesta, în loc să fie stimulative de valori, de inițiativă, de progres, atmosfera de care ne lovim zilnic e stimulatorie de demoralizare, de frică, oboseală și disperare.

2. Suntem gata să acceptăm sacrificii, dacă acestea sunt necesare, cu condiția ca ele să fie legitime, impuse de interesele naționale, nu de o proastă gestiune economică și socială. Dar nu putem asista indiferenți la ruptura care se adâncește între ceea ce se afirmă în principii și ceea ce se întâmplă în realitate. Nu înțelegem de ce existența noastră cotidiană trebuie să fie traumatizată de nesigurată. Nu înțelegem de ce trebuie să suportăm frigul, întunericul și hărțuiala umilitoare a unor grave privațiuni materiale și spirituale. Nu înțelegem de ce specialiștii sunt marginalizați, în loc să fie folosiți capacitatea lor pentru rezolvarea dificultăților, după cum nu înțelegem de ce aceste dificultăți nu sunt numite cu numele lor real, în mod public, pentru a nu fi lăsate să se agraveze.

3. Ne îngrijorează profund exodul de valori care amenință să secătuiască patrimoniul nostru de competență și inteligență. Considerăm că acest fenomen a devenit mai mult decât alarmant și că trebuie luate măsuri pentru a se înlătura cauzele lui, nu măsuri coercitive și represive pentru limitarea efectelor. Ne îngrijorează, de asemenea, tot ce e de natură să umbrească imaginea țării noastre peste hotare și socotim că e nevoie să se acționeze cu luciditate, fără iluzii trandafirii și periculoase, pentru a evita lezarea intereselor naționale ale României. În aceeași ordine de idei, ne îngrijorează izolarea tot mai mare a culturii noastre de viața culturală internațională, împunându-ne fără precedent a contactelor, a posibilităților de informare, însingurarea și închistarea în care suntem siliți să ne adăncim.

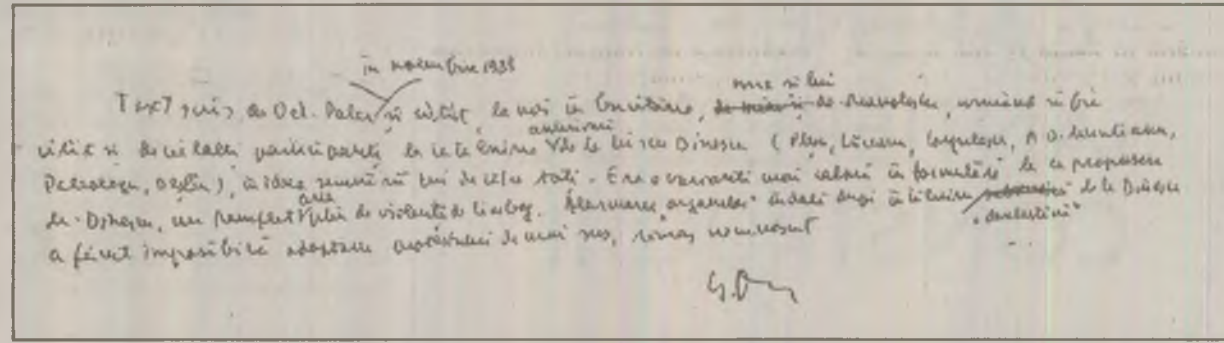
4. Socotim o datorie patriotică apărarea patrimoniului de tot ce amenință să-l diminueze, să-l falsifice și să-l clatine de pe temelii lui firești. Nu înțelegem cum e posibil să fie glorificat, teoretic, trecutul, iar, în practică, să fie pierdut irecuperabil, prin deteriorare sau demolare, unele valori inestimabile ale acestui trecut. După părerea noastră, tot ce reținează un document al vieții și istoriei poporului român de-a lungul secolelor constituie un bun public,

un bun național de care nimeni n-are dreptul să se atingă și socotim că n-ar fi exagerat să se considere sacrilegiu orice atentat la valorile sacre ale istoriei noastre.

Problema sistematizării satelor trebuie privită, credem, prin aceeași prismă. Există valori mai importante decât progresul administrativ, dacă e un progres desființarea vetrelor tradiționale. Dispariția a mii de sate ar amenința să ne transforme într-un popor de nomazi din punct de vedere moral. Fiindcă nomad nu este numai un rătăcitor, lipsit de așezare stabilă. Nomad este și cel care stă pe loc, dar e smuls din matca lui originară și nu se mai simte legat sufleteste de ea. Nu credem că satul trebuie să rămână împietrit și că el trebuie să fie tratat ca o piesă de muzeu. Dar schimbările trebuie îndelung și atent chibzuite de întreaga noastră colectivitate, pentru a evita pierderi ireparabile, care ar putea pune în cumpănă chiar destini ori identitatea spirituală a poporului român.

5. Dogmatismul de tip stalinist revine ca o fantomă în practicile Consiliului Culturii. Prin aceste practici dogmatice, care au adus și în trecut daune enorme culturii române și care au fost la timpul lor condamnate oficial, șansele culturii române de a se afirma, în țară și peste hotare, sunt boicotate de însăși administrația care are gestiunea vieții culturale. Numeroase cărți sunt desfigurate de către o cenzură care teoretic nu mai există, dar practic devine din ce în ce mai agresivă, la adăpostul ilegalității ei, al lipsei totale de criterii și al interpretărilor abuzive. Scriitorii sunt obligați să ducă lupte istovitoare și depimante cu arbitrarul și reaua-credință a cenzurii și în numeroase cazuri, își văd creațiile sfărțecate sau condamnate să nu ajungă la cititori. Suntem împiedicați să fim cu adevărat scriitori cetățeni, să abordăm în cărțile noastre problemele cele mai acute ale societății noastre, realismul devenind în mod paradoxal cel mai puțin dorit de către cei care pot bloca, după bunul lor plac, procesul normal de făurire a culturii. Administrația culturală, care și-a arogat drepturi dictatoriale, să fie pierdute irecuperabil, spre evaziune sau demolare, unele valori inestimabile ale acestui trecut.

După părerea noastră, tot ce reținează un document al vieții și istoriei poporului român de-a lungul secolelor constituie un bun public, terzi. Tinerii autori întâmpină obs-

Solidarizarea scriitorilor în istoria orală

(Urmare din pag. 1)

Am discutat cu Paler despre scrisoare, l-am întrebat de ce nu a spus mai multora despre intenția lor și mi-a explicat că nu a vrut să se răspândească informația pentru a nu risca interceptarea."

Răspunsul lui Mircea Iorgulescu – trimis tot din Paris, unde criticul literar s-a stabilit din toamna lui 1989 – l-am publicat în numărul de ieri al Științei. Au fost însă și scriitori care au vrut să semneze, dar n-au fost primiți. Cazul profesorului ieșean Alexandru Călinescu, care a avut bunăvoința să ne relateze amintirile sale.

Chetă pentru

Mircea Dinescu

O mărturie excepțională datorăm doamnei Georgeta Dimisianu, maritor implicat în viața literară românească din ultimele patru decenii. Inițiatorul scrisorii a fost Octavian Paler, care încercase încă din toamna lui 1988 să coalezeze un grup de scriitori în vederea unui protest politic, a confirmat dna Dimisianu.

Despre „scrisoarea celor șapte”, dna Dimisianu a avut următoarea relație: „După ce Mircea Dinescu a fost arestat la domiciliu, Paler a făcut un text, o scrisoare și a mers personal la toți care au semnat-o. Au semnat din primul moment Dan Hăulică și Andrei Pleșu, apoi, după câte imi amintesc, Paleologu și Șora. Paler ținea foarte mult să semneze și Geo Bogza. Era un protest adresat președintelui Uniunii Scriitorilor. Un protest împotriva faptului că Dinescu este arestat la domiciliu, lucru care s-a întâmplat imediat ce a apărut articolul din Liberation. Imi amintesc că am așteptat pe Paler împreună cu Andrei Pleșu să vină cu semnătura. Era o expoziție la Dalles, eram la vernisaj și îl așteptam cu sufletul la gură pentru că era foarte important să semneze Bogza. Acesta se codea și se pare că l-a întrebat pe Paler: «Spune-mi, te rog, scrisoarea asta o să ajungă la Europa Liberă?».

Paler i-a răspuns: «Doamnă Bogza, noi n-o trimitem, dar dacă ea ajunge noi nu suntem de vină. Noi o depunem la Uniunea Scriitorilor, la Comitetul Central». De ce ezita autorul intrat în bibliografiile școlare cu «Cartea Oltului»? Geo Bogza a fost toată viața un om de stânga, nu a fost ceea ce se cheamă un admirator al capitalismului, explica interlocutoarea. Era ceea ce astăzi s-a numi un social-democrat convins. După două întâlniri cu Bogza, Paler a venit în sfârșit cu semnătura. A fost un lucru extraordinar, pentru că Bogza era o personalitate importantă. Scrisoarea a ajuns bineînțeleasă la Europa Liberă."

Solidaritatea cu Mircea Dinescu a mers mai departe. „La un moment dat, cam la patru săptămâni după aceea, Eugen Simion a avut ideea să strângem bani în fiecare lună, își amintesc dna Georgeta Dimisianu. Cam 2.000 de lei, pe atunci o sumă, un salariu, și să-i ducem lui Mircea. De obicei, banii îi ducem eu sau Paler. Mă întâlneam cu Mașa (Maria Dinescu, soția poetului – n.r.) sau cu soacra lui Mircea și îi ducem banii. Asta s-a întâmplat inclusiv în luna noiembrie 1989. Mă întâlneam cu Mașa pe una dintre străduțele din zona Pieței Dorobanți și îi dădeam banii."

De prin vara lui 1988, Dinescu era urmărit pe față, „escortat” permanent de Securitate. Se observa și de neprofesioniști? „Toti erau urmărit și ajunsesem în așa hal că de cele mai multe ori nici nu mai observam, a răspuns dna Dimisianu. Face parte din viața noastră. Dar imi amintesc că o dată, văzând oprită mașina în acea zonă, chiar am mers la ei și le-am zis: «Ce vreți, domnule, totuși, chiar așa...!». Erau tot timpul acolo, îi vedeam când le ducem banii. Nu ne-au oprit însă niciodată. Și bănuiesc că știau ce făceam, îngăduiau anumite lucruri. Mircea chiar se putea plimba puțin, dar cu el după el. Nu imi amintesc mai mult. Atunci nu mă gândeam că trebuie să țin minte, aceste lucruri făceau parte din viața noastră «normală».

Eliza DUMITRESCU

Un succes deosebit l-a obținut un grup artistic al Complexului „Athenee Palace” – format din interpreți de muzică populară și ușoară și din formații de dansuri folclorice și moderne – care s-a deplasat în Turcia în cadrul unor acțiuni promoționale turistice. Spectacolele au fost prezentate la marele complex „Pera Palas” din Istanbul și la Sala Sporturilor „Kemal Atatürk” din Bursa. Deosebit de apreciată a fost evoluția în cadrul programului a a orchestrei de muzică populară condusă de Tudor Pană și a unor cunoscuți interpreți de muzică po-

ARTICOLUL ZILEI

SERI ROMÂNEȘTI ÎN TURCIA

ulară și ușoară printre care Angela Ciochină, Denis Roman, Roxana Vulpesu, Anișoara Vlaicu, Adriana Nechițor și alții, care s-au bucurat și de trece apariții la televiziunea turcă și patru transmisiile la Radio 1 Turcia și la Radio Istanbul. După cum ne-a informat directorul ge-

neral al complexului „Athenee Palace”, Iulian Vintilă, conducătorul grupului, programul oferit de artiștii români, în decursul celor 20 de zile, care a înfățișat mostre autentice ale artei românești și au dus mesajul de prietenie al poporului român, au fost vizionate și apreciate de importante perso-

nalități printre care Turgut Ozal, prim-ministru al Turciei, de T. Dalan, primarul general al Istanbulului, Sadik Ostekin, director general al Radioteleviziunii turce, numeroși deputați, precum și de grupuri de turiști din SUA, Spania, Italia, Australia, RDG, Suedia etc. Ziarele turcești au consemnat că mii de spectatori prezenți la aceste reușite seri românești, au avut calde cuvinte de apreciere pentru arta românească, pentru frumusețea muzicii ușoare românești și valoarea cântecelor populare. Flacăra, nr. 14/1989

Ceaușescu, în „luna de miere” cu scriitorii

Dumitru Popescu (născut în 1928 la Turnu Măgurele) a absolvit științele economice (1951). A intrat în presa ca redactor la Contemporanul (1950), a fost redactor-șef la Știința Tineretului (1956-1960), director general la Agerpres (1960-1962), redactor-șef la Știința (1965-1968) și vreme de șase ani președinte al Consiliului Național al Radioteleviziunii.

Datorită funcțiilor decizionale din propagandă și cultură – printre altele asigură legătura dintre partid și uniunile de creație – în epocă a fost numit „Popescu-Dumnezeu”. Printre alte demnități politice, a fost ministru adjunct al Culturii (1962-1965), membru al CC al PCR pe tot parcursul „epocii Ceaușescu”, membru al CPEx (1969-1989), rector al Academiei „Ștefan Gheorghiu” (1981-1989), condamnat în „Iotul CPEx” după prăbușirea regimului.

Reproducem în cele ce urmează câteva dintre considerațiile pe care acest martor implicat în relațiile dintre putere și scriitori le-a publicat în volumul memorialistic „Elefanții de porțelan”, Scene și personaje în umbra Cortinei de Fier”, Editat de Match-București (an neprecizat, pp. 27-30).

„Prima întâlnire cu scriitorii, a lui Nicolae Ceaușescu, după venirea în fruntea partidului, s-a consumat sub semnul idealului diversității de stimuli. N.C. știa, sau presupunea, sau simțea nevoia să creadă că scriitorii fuseseră mult timp oprimați de Leonte Răutu, frânt în libertatea

fanteziei lor, dădăciți insuportabil în chiar aria adevăratei personalități voluntare. A venit la întâlnire cu scopul vădit de a sparge barierele politice, aproape cimentate în decursul a două decenii, de a instaura între putere și scriitori relații deschise, de înțelegere, concurență, prietenie. Nu le cerea decât să recunoască bunelor lui intenții, să le sprijine, să-l înconjoare cu simpatie. Intuiția, neobișnuit de ascuțită, i-a spus că alianța cu scriitorii îi poate aduce mari foloase, consolidându-i puterea, asigurându-i un sprijin valoros în politica de deschidere socială, națională și mondială. Scriitorii prezenți la intrunire au receptat, cu marea lor sensibilitate, mesajul omului politic și n-au prețet să-și lase emoția să se exprime heinfrănată (...)

În acea atmosferă fierbinte, de fraternizare, Geo Bogza a făcut un mare gest sentimental. A smuls un trandafir roșu din vaza de pe masa prezidului și i-l-a înmănat, galant, lui N.C. Nimeni nu a văzut ceva deplasat în acest act, în realitate cam riscant. Doar șeful partidului comunist nu era o Dona Alba, căreia un toreador îi închină gloria, nici o demoazelă tulburătoare rugată să primească ofrandă unui autor de madrigaluri. Fostul matelot, reporterul vlăjgan al Văii Jiului și al Țării de Piatră, încă de pe atunci un fel de patriarh neoficial al breslei, a știut să dea o tentă bărbătească micului dar, să pună în floarea roșie un patetism al solidarității mascu-

line elevate, un angajament de comuniune politică și sufletescă. Reuniunea s-a încheiat într-un tonos victorios, de sărbătorire a câștigării unei bătălii pașnice, mai prețioasă decât orice efemeră izbândă într-un război sângeros. (...)

Am avut din nou reprezentarea metamorfozei intelectuale a lui N.C. în 1968, cu ocazia unui Congres scriitoricesc. Mă aflam în cabinetul său – lucram la un important document oficial – când din partea secției de cultură a Comitetului Central cineva a adus vestea că normalitatea Congresului a fost tulburată de un grup de tineri nemulțumiți, contestatari, și cu care aparatul de partid nu se putea înțelege. Se considera că punctul maxim al nonconformismului și impertinenței politice a grupului îl reprezenta hotărârea de a-i trimite o telegramă de protest secretarului general însuși. N.C. a preluat hârția ce i se destinase. Cu un surâz zeflemitor, a citit-o destins, după care, calm l-a întrebat pe aducător: «Și ce e cu asta? Ce vi se pare vouă scandalos?». I s-a adus argumentul că, în fond, este vorba despre indisciplina, despre tulburarea ordinii, despre stricarea unității, despre zadărnirea consensului în jurul marilor obiective profesionale și politice și așa mai departe. L-am văzut începând să se irite: «Este indisciplina că au un punct de vedere și că se adresează conducerii partidului? Cui ai vrea voi să-i expună doleanțele ca să nu fie indisciplină?».

Preopințentul a amuțit. Întrebarea îl luase prin surprindere, nu se gândise la acest aspect. «Lăsați-i în pace – v-ați învățat să-i dădăciți ca pe niște copii. Să fie luptă de opinii, și ce se hotărăște acolo să emane din mîntea și voința lor. Să-și rezolve singuri treburile!». Importantul funcționar a plecat, și Ceaușescu a căzut pe gânduri. «Aparatul nostru nu învățată democrația, mi-a spus cu sinceritate măhnire. Mai repede au prins-o scriitorii. Va trebui să eliminăm aparatul din relațiile cu oamenii de cultură. Uniunile s-a alba legăturii nemulțomite cu un secretar al Comitetului Central».

Atunci mi-a dezvăluit pentru prima dată că are de gând să mă ducă la CC. «Tu vei avea contacte directe cu uniunile, cu artiștii de vază. Activiștii de partid nu fac decât să incurde lucrurile». Vestea m-a tulburat profund. Am așteptat o discuție specială pe marginea acestei hotărâri, dar ea n-a mai venit. În toamnă am fost ales secretar al CC și mi s-a încredințat legătura directă cu Uniunile de Creație și cu Ministerul Culturii. (...) În anul următor a mai existat o încercare făcută de diversi, de angajare a lui N.C. într-o frondă cu scriitorii. În atmosfera de liberalizare după Congresul al IX-lea apăreau ciocniri frecvente între grupuri constituite fie pe afinități personale, fie pe curente artistice. În aparatul secțiilor CC se conturase îngrijorarea că scriitorii au început să se împartă în «dreapta» și «stânga». Diversități

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

MINISTRI RECHEMATI LA CONSULTĂRI

În prima săptămână a lunii aprilie 1989, se observă o acuitizare a relațiilor României cu țările occidentale, materializată prin rechemări de ambasadori. Astfel, cotidianul francez Le Monde scrie la 1 aprilie 1989, sub titlul „Bucureștii își recheamă ambasadorul de la Paris”:

„Joi, 30 martie, ambasadorul României în Franța, domnul Petre Gigea, a fost rechemat de guvernul său pentru consultări, la două săptămâni după ce ambasadorul francez în România fusese rechemat pentru 8 zile”. Într-o întâlnire cu ministrul de Externe francez, Roland Dumas, Petre Gigea și-a exprimat regretul că a fost anulată comisia mixtă româno-franceză care ar fi trebuit să aibă loc în martie și s-a plâns de „atitudinea presei franceze față de țara sa”. La rândul său, ministrul de Externe, Roland Dumas, a „regretat evenimentele care au adus Franța în situația de a-și rechema ambasadorul, și a deplâns în mod special măsurile luate de București împotriva a șase personalități române, contrar angajamentelor asumate în cadrul OSCE”.

La Repubblica scrie la 6 aprilie 1989 sub titlul: „Germania își recheamă ambasadorul de la București”:

„Ca reacție la reprimarea internă dură a Guvernului român împotriva opozițiilor săi, Guvernul german și-a rechemat ieri în țară ambasadorul de la București, Klaus Terfloth... Decizia de a-și rechema ambasadorul pentru consultări a fost luată ieri de ministrul de Externe, Hans Dietrich Genscher, după ce, luna trecută, Terfloth a fost împiedicat de Poliția română să-l viziteze la domiciliul său pe fostul ministru de Externe Corneliu Mănescu. Ambasadorul a fost împiedicat să-l înmâneze fostului ministru Corneliu Mănescu o scrisoare din partea lui Genscher”.

În articol se menționează că și Franța și-a rechemat temporar ambasadorul de la București la sfârșitul lunii martie 1989.

Le Monde publică la 7 aprilie 1989, în aceeași ordine de idei, informația preluată de la Agenția France Press și Reuters că România și-a rechemat ambasadorul de la Londra:

„România și-a rechemat ambasadorul din Marea Britanie, domnul Stan Soare, conform anunțului Foreign Office din 4 aprilie. Domnul Soare a informat că a fost rechemat la București pentru consultări. În nota pe care a înaintat-o Ministerului de Externe britanic, România denunță un complot anglo-maghiar împotriva sa. Londra nu are intenția de a-și rechema ambasadorul de la București. În schimb, Bonul a anunțat miercuri rechemarea ambasadorului său din România”.

În aprilie 1989, Roland Dumas, ministrul francez de Externe, a decis rechemarea ambasadorului de la București, ca urmare a măsurilor aplicate semnatilor „scrisorii celor șase” FOTO: AFP/MEDIAFAX

CĂRȚI DE BUCATE

Masa la iarbă verde

Vacanța sau concediul de odihnă era și în 1989 un moment așteptat de toți oamenii muncii, indiferent de profesie. Cum în această perioadă din an toți sunt avari cu timpul și vor să beneficieze cât mai mult de destindere și refacerea potențialului organismului, Elena Rusu s-a gândit să scrie o carte de bucate, cu sfaturi și rețete care se pot prepara rapid. Autoarea s-a inspirat din gastronomia internațională, care definește „bucătăria vacanței” ca fiind rapidă, gustoasă, variată și economică.

Lucrarea „Bucătăria vacanței”, apărută la Editura Ceres, își propune să vină în ajutorul celor care doresc să devină propriii lor „bucătari de vacanță”, prezentând unele sugestii privind pregătirea rapidă și comodă a unei game variate de preparate pentru gustarea de dimineață, masa de prânz și cina în condiții mai rudimentare. Apoi, realizarea unui bogat sortiment de gustări și mâncăruri, pregătite în prealabil, care să asigure meniuri variate și apetisante pentru tradiționalele „mese la iarbă verde” și, nu în ultimul rând, alcătuirea unor meniuri specifice, când vacanța are un caracter sedentar, care, prin varietate și rafinament, să ne scoată din monotonia culinară a vieții moderne, cum spune autoarea. Lucrarea este așadar foarte actuală.

Cartea începe cu un capitol despre vacanța petrecută în mijlocul naturii. Farmecul voiajului și al vacanței constă și în ieșirea din tipicul formelor și al mijloacelor comode de alimentație, considerată Elena Rusu. În funcție de programul vacanței sau al drumeției, trebuie să ne stabilim ce am dori să mâncăm, când și unde, având în vedere posibilitățile reale de aprovizionare, pregătire și servirea mesei, atât sub raportul mijloacelor și resurselor, cât și al asigurării unui minimum de dotări materiale, care în totalitate să concure la realizarea unei alimentații raționale și pe gustul nostru.

Autoarea ne sfătuiește ca micul dejun să fie luat cel târziu la ora

8:00, iar când plecăm în drumeție acesta să fie foarte consistent, fără lichide prea multe. Masa trebuie încheiată cu cel puțin o jumătate de oră înainte de a pleca. Masa de prânz trebuie servită în jurul orei 12:30, cu cel puțin două ore înainte de culcare. Dacă voiajăm întreaga zi, cina va trebui să fie mai consistentă, putând include supe, creme etc., pe lângă mâncărurile de bază, pentru a compensa prânzul care a fost mai ușor. În timpul excursiilor este recomandat ca atunci când facem scurte popasuri, după două-trei ore de mers, să luăm și o gustare ușoară, pregătită în prealabil (sandvișuri, de regulă, și fructe proaspete). În timpul popasurilor este bine să consumăm sucuri de fructe, lapte, băuturi răcoritoare nealcoolice, răcite și păstrate în termosuri. Fructele trebuie consumate cu orice prilej fără prea multe prelucrări. Nu trebuie ocolit un aliment complet: miere de albine. Poate fi utilizată ca atare sau în prăjituri.

O categorie de probleme pentru care trebuie stabilite soluții corespunzătoare și din timp se referă la alcătuirea unui inventar de ustensile pentru prepararea diferitelor mâncăruri, construirea unui stoc de provizii (conserve în special) și organizarea pregătirii, ca atare, a mâncărurilor, adică activitatea bucătăriei de vacanță.

Pentru ca masa la iarbă verde să fie o plăcere pentru toată lumea, trebuie să avem în vedere câteva amănunte: meniurile trebuie să se alcătuiască din mâncăruri care se pot pregăti în prealabil și care nu necesită încălzire. Structura sortimentelor de preparate și cantitatea trebuie să fie dimensionate ținând seama atât de invitați, cât și de posibilitățile de transport. E necesar să asigurăm mijloacele de ambalare corespunzătoare preparatelor respective, care să păstreze integritatea, aspectul și calitățile nutritive ale acestora pe timpul transportului (preferabil cutii metalice, celofan, staniol, termosuri, cutii și pahare din hartie cerată etc.). Pentru aranjarea și servirea mesei trebuie să

aducem numai accesorii strict necesare, pe cât posibil cât mai ușoare și de volum redus (farfurii și pahare din carton sau hartie cerată, față de masă din material plastic). E indicat să aranjăm masa cât mai simplu, să expunem cât mai atrăgător toate preparatele și să oferim deserturile și răcoritoarele numai după ce toată lumea s-a săturat.

Ca gustări, putem să luăm la iarbă verde ardei umpluți cu brânză sau salată de vinete, roșii umplute cu carne de pasăre, ficat, orez sau ciuperci. Autoarea ne propune ciuperci umplute cu șuncă și șvayter. Pentru a le prepara, avem nevoie de 500 g ciuperci, 3-4 linguri sos alb, 100 g șuncă, 100 g șvayter, 50 g unt, o lingură pesmet, sare și piper. Se toacă piciorușele ciupercilor, se înabuşă în unt și când sunt bine prăjite se adaugă sosul alb, șunca și șvayterul tălăte cuburi mici. Se condimentează cu sare și piper, după gust. Se umplu ciupercile, se presară cu pesmet, se stropesc cu unt și se gratinează. Fripturile se pot prepara la iarbă verde, dar se pot lua și de acasă, cu condiția să fie fără prea multă grăsime dacă nu dispunem de o sursă de căldură pentru a le încălzi. Ca deserturi, recomandăm Elenei Rusu sunt dulciuri și prăjiturile de casă, cum ar fi checul cu stafide și nuci, plăcintele cu vișine, fursecuri cu nuci, ruladă cu stafide, tartă cu prune sau cu struguri și strudel cu nucă. Nu trebuie evitate nici deserturile cu fructe: cruson de pepene galben, mere cu frișcă, salată de căpșuni sau iaurt cu zmeură. La finalul mesei, o cafea din termos va fi binevenită. O cafea ușoară pentru zilele călduroase poate fi preparată din 2 litri de apă, 3 linguri de cacao, 3 linguri de cafea, 10-12 linguri zahăr și 150 g frișcă. Se pun la fiert cacaoa cu zahărul. Când clocește se ia de pe foc, se adaugă cafeaua, se mai dă într-un clocot și apoi se lasă să se răcească. Se strecoară, se pune la frigider circa o oră și se toarnă în termos. Când se servește se adaugă câte o lingură de frișcă la fiecare ceașcă sau pahar.

Carmen DRĂGAN

InfoMina

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

CARENȚE PE ȘANTIERELE DE CONSTRUCȚII

Luni, 10 aprilie, prezenți pe șantierul construcțiilor de locuințe din Iscroni, discutăm cu ing. Ianoș Orban și cu maistrul Iosif Mihaly, coordonatorii punctelor de lucru ale Brigăzii nr. 2 Deva. Aflăm de la interlocutorii noștri că brigada pe care o coordonează are ca sarcină finalizarea blocului D cu trei scări și 34 de apartamente și a blocului E1 cu 40 de garsoniere. Cele două obiective aveau ca termen de predare la beneficiar sfârșitul primului trimestru al anului. Dar ambele blocuri prezintă întârzieri în execuție. Blocul D are finalizate doar două scări. Se lucrează la scara a III-a. Fațada exterioară încă nu fusese luată în seamă ca front de lucru.

În cele două scări ale blocului D se pot muta deja locatarii – ne spune maistrul Iosif Mihaly. Deși suntem gata cu aceste apartamente de mai mult timp, nu a venit nimeni să le preia, cu toate că în asemenea stadii de finalizare, la Lupeni s-au mutat cei cărora le-au fost repartizate locuințele.

Înțelegem că fără a fi oficial predate beneficiarului, constructorul nu poate admite accesul viitorilor locatari. Nu înțelegem însă optica de recepționare parțială a blocurilor. Apoi energia electrică nu este încă branșată. Aleile pietonale și drumurile de acces lipsesc cu desăvârșire. În zonă domină un veritabil aspect de șantier și câmp proaspăt arat. Canalizarea blocului nu este racordată la magistrala colectoare. Despre calitatea lucrărilor interioare am putea scrie multe. Ne limităm însă a consemna că unele

băi mici nu au nici un fel de aerisire, multe uși și geamuri nu se pot deschide. Ni se explică faptul că așa vin de la Bircea, adică rupte, strămbate sau incomplete. Atunci de ce sunt montate? Să le repare locatarii? Clanțele lipsesc la aproape toate ușile interioare. Credem că întâi trebuie rezolvate toate aceste aspecte și doar apoi să își exercite atribuțiunile comisiei de recepție.

La blocul E1 de garsoniere se lucrează intens la finalizarea părții de zidărie. Nu se știe când se va finaliza acest bloc, deoarece până în prezent nu au fost primite încă instalațiile sanitare aferente.

Subinginerul Aurel Olaru, din cadrul Brigăzii nr. 50 ACM Petroșani, ne spune că formațiile de lucru pe care le coordonează au următoarele obiective: construcția blocului A1, aflat deja la etajul III, și blocul A2, la care se toarnă fundația. Ambele construcții se încadrează în graficele planificate. Din constatări la fața locului se impune ca o măsură de primă urgență atât pentru Brigada nr. 50, cât și pentru Brigada nr. 2 Deva începerea trasării aleilor pietonale și a drumului de acces în zonă. Apoi, eliminarea aspectelor de neglijență în buna gospodărire a materialelor de construcții. Nu trebuie neglijată nici respectarea cu strictețe a programului de lucru. În lipsa forței de muncă la nivelul cerut se impune ca acei constructori, câți sunt, să acorde o atenție deosebită calității muncii lor.

Steagul roșu, jud. Hunedoara, nr. 11374 din 19893

RESTITUIRI

Soții Brucan se resemnaseră cu gândul deportării la Zimnicea

În cursul zilei de 9 aprilie a.c., Brucan Silviu și rhenbrii familiei sale nu au desfășurat activități care să prezinte importanță din punct de vedere operativ. Discuțiile purtate s-au referit, în majoritatea lor, la problema mutării la Zimnicea. Redăm în dialog aspectele semnificative rezultate:

Brucan Silviu: Începem o viață nouă.

Brucan Alexandra: Dragă, eu zic să continuăm viața noastră. Viața noastră nu e legată de moarte. De oraș, da. Văd că mă apropii iarăși de spațiul meu natal.

B.S.: La Dunăre.

B.A.: Nu era chiar la Dunăre, la Marea Neagră.

B.S.: Mai există un 1%.

B.A.: E mult 1%. Dar mă rog, să zicem 1%, dar nu cred.

B.S.: Nici eu nu cred, dar mai este 1%.

B.A.: Trăiesc cu impresia că lucrurile sunt aranjate pentru vineri. Că deocamdată sunt în vânt. Tot ce au, mobilă, îmbrăcăminte, tot. Gândesc-te că ei rămân pur și simplu cerșetori. Pentru noi e una, noi suntem noi, dar ei? Este vorba de copii.

B.S.: Și copiii trebuie să conțete tot disidenții.

B.A.: Asta e cea mai mare greșeală pe care o fac. Cea mai mare greșeală.

B.S.: Da. Asta e.

B.A.: A fost aceeași speranță.

B.S.: Dragă, nu a fost speranță, a fost o discuție acolo. N-am avut nici o speranță.

B.A.: Bine, dar a fost o încercare. Asta e la fel, nu? Eu sper din tot sufletul că așa va fi.

B.S.: Nu-i găsesc proști.

B.A.: Nu știu dacă au măcar curajul să transmită acest lucru.

B.S.: Se poate.

B.A.: Sunt niște pigmei, săracii.

(n.n. – Se referă la reprezentanții Consiliului Popular).

B.S.: De-ai le-am dat scris?

B.A.: Ai făcut foarte bine. Tot ce ai făcut, ai făcut foarte bine. Dar să vedem care va fi rezultatul. Da, dar eu n-aș vrea ca copiii să ia după gradul...

B.S.: (o întrerupe nervos) Dragă, nu-i mai grăbi. Lasă-i în pace, să-și vadă de treaba lor.

B.A.: Nu dragă, nu-i grăbesc. Nu sunt de acord. Nu sunt obligată să fiu de acord.

B.S.: Atunci, grăbește-i și o să ai răpos-tal lor binemeritată. Lasă-i în pace.

B.A.: De ce mi vorbești așa de parcă eu încerc să-i sperii. Tu totdeauna vorbești că pării diferite trebuie să fie tolerate chiar și în partid. Dar când e vorba de familie, atunci imi închizi gura. Nu e just.

B.S.: Ți-am spus foarte clar că există două căi.

B.A.: Da, dragă, am înțeles. Dar eu nu pot accepta pentru ei calea a doua.

B.S.: Dacă vor calea a doua să o aleagă. Vorba lui „altfel ne duce pe câmp și ne lasă acolo”. Păi da, dragă, dacă suntem așa niște zdrențe, sigur că o să facă și treaba asta.

B.A.: Eu nu te înțeleg. De ce zdrențe? Eu m-am comportat ca o zdreantă?

B.S.: Nu te-ai comportat, nu e vorba de tine. E vorba ca ei să înțeleagă lucrul ăsta, iar noi să stăm pe această poziție. Dacă vor să facă lucrul ăsta, sigur, n-avem ce face. Ne supunem. Dar o fac cu forța. Dar ca să o facă cu forța și să aibă și cooperarea noastră, asta nu o suport.

B.A.: Adică eu cooperez cu ei, asta-i părerea ta?

B.S.: Nu. Tu ai făcut niște lucruri

care sunt foarte judicioase.

B.A.: Și așa vrea ca Anca să facă cel puțin la fel. Lucruri și mai judicioase, în cazul lor. Pentru că în definitiv noi putem să ne și sinucidem, nu-i așa?

B.S.: Dragă, el știe despre ce e vorba și se face că nu știe (n.n. – este vorba despre ginerele său). E, nu cred că nu știe. Știe și face exact ceea ce trebuie. Mai bine să nu-i grăbim.

În continuare, Brucan Alexandra se arată revoltată că soțul ei nu-i acceptă părerea, răspunzând prin da sau nu fără a argumenta. Părerea ei este că Anca și Mircea realizează că mâine s-ar putea să nu aibă pe ce dormi.

B.S.: Sunt oameni care nu vor să se lase călcați în picioare, sunt oameni normali. Noi am făcut o propunere. Să o facă, dar să nu-i împingem noi să o facă. Știu foarte clar despre ce este vorba.

Nr. D-3/00183.444
Din 10 aprilie 1989

Document din volumul:
Dosarul Brucan, Documente ale
Direcției a III-a Contraspoiaj a
Departamentului Securității
Statului (1987-1989), Iași,
Editura Polirom, 2008, p. 568-570

vremea

În țară, vremea a fost frumoasă și caldă, iar cerul variabil, mai mult senin. Vântul a suflat slab până la moderat. Maximele au fost cuprinse între 17 și 27 de grade, iar minimele din timpul nopții, între 4 și 14 grade. În București, vremea a fost frumoasă și caldă, iar cerul mai mult senin. Vântul a suflat în general slab. Maximele au fost cuprinse între 25 și 27 de grade, iar minimele, între 8 și 10 grade.

SĂ RĂDEM CU EI!

O seară de dans organizată pentru salariații întreprinderii. Un tânăr funcționar își alege o parteneră atrăgătoare.

– Sunt fericit, îi spune în timp ce dansau, că Mr. Jones, directorul nostru, n-a venit. E un bădăran, un prost și ne-ar fi stricat toată seara.

– Tineret, știi cine sunt eu?, replică doamna întepată.

– Nu, doamnă.

– Sunt doamna Jones, soția directorului.

– Dar dvs. știți cine sunt eu?

– Nu.

– Slăvă Domnului! Și tânărul dispăru în multime.

amintiri

Radiouri cu pick-up „București 500”, perfect pentru ascultat vinului

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Întreprinderea Mecanică pentru Ind. Ușoară București, cu sediul în Bd. Bucureștii Noi nr. 170, Sect. 1 (capătul tramvaielor 6 și 20), încadrează de urgență paznici, având domiciliul în municipiul București ori Sector Agricol Ilfov, cu respectarea prevederilor Dec. nr. 477/1983 și Legii nr. 37/1974.

Antrepriza Construcții Montaj Ind. Chimică încadrează: ingineri maștri, experți șantier, construcții civile industriale și reparații cai ferate, economiști, muncitori calificați: fierari betonști, dulgheri, zidari, placatori anticid, sudori electrice autogeni, lăcătuși construcții metalice, geamii, electromecanici pentru brigăzi, normatori.

Institutul de Meteorologie și Hidrologie încadrează urgent traducător limba rusă cu posibilități de dactilografie.

Întreprinderea 23 August București, cu sediul în Bd. Muncii 256, Sect. 3, încadrează prin concurs următorul personal muncitor: ingineri în specialitatea electrotehnică și termotehnică hidraulică, mecanică fină și TCM, strungari, găuritori, curățitori de piese turnate, manevranți vagoane autorități, controlori poartă.

VĂNZĂRI

Pian, fotoliu-pat, scule pescuit, foto Kodak, palării 57, cizme 41, pantaloni piele 46, discuri.

Vând Dacia 1100 excepțională, set motor elemente caroserie, bicicleta Pegas, magnetofon Tesla B. 101, statueta fildes.

Vând sufragerie vineză, sculptată 12 persoane.

Pianina Heff foarte bună, coarde încrucișate, mecanică englezească.

Vând compact disc CD Philips, sture excepțională și compact discuri.

Șalupă motoare Neptun, vâsle, tapet, butoi tablă, cazan aramă.

Din una în alta

ORIZONTAL: 1) Ferecat-n lanțuri (reg.) – Forme pentru telemea (sg.). 2) Solo la corn (leg.) – Una de culoare. 3) Trager excepțională – Mare șiret. 4) Frână de motor. 5) Schemă de joc – Specialități la grătar. 6) Măine, poimăine – Unități de stat. 7) Zice și face! – Date la gresat. 8) Pregătite pentru datul în bobii – Agent de legătură. 9) Volume de corespondență – Figuri suprapuse. 10) Foaie de drum pentru camionagii – Mass-media!

VERTICAL: 1) Face și drege la casa omului – Plan de însământări. 2) Indice de dificultate – La vară și la iarnă! 3) De-ale noastre de prin părțile locului – Spălătoare comune. 4) Cu frecvență slabă – Un fel... de sat. 5) Locul nașterii (pl.). 6) Capete de cârlig! – Laturile eșichierului! – Tip de senzație. 7) Limbi... moarte (sic!) – Armă descărcată! 8) Debutant în lumea cifrelor – Forță de atracție. 10) Drum înzăpezit – Un hătru... bun de glume.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Revista Rebus nr. 20/ 1989